

TƏLİM NƏTİCƏLƏRİ

TƏLİM NƏTİCƏLƏRİ NƏDİR?

Təlim nəticələri təhsil prosesini tamamladıqdan sonra tələbənin nəyi bilməli, anlamalı və/və ya nümayiş etdirə bilməli olduğuna dair ifadələrdir.

Bu yanaşmaya nəticələrə əsaslanan yanaşma kimi istinad olunur, belə ki, burada təlim nəticələrindən təhsil prosesinin sonunda tələbənin edə biləcəklərini ifadə etmək üçün istifadə edilir. Bolonya prosesinin tətbiqi ilə bu prosesdə iştirak edən ölkələrdə bütün modullar və proqramlar təlim nəticələri ilə ifadə olunmalıdır.

Təlim nəticələrinin məqsədi nədir?

Təlim nəticələrindən istifadə kvalifikasiyaların qiymətləndirilməsində iştirak edən müəssisələrə, işəgötürənlərə və digərlərinə kvalifikasiyaları daha aydın anlamağa yardım etmək üçün istifadə edilən orta q dildir. Proqram və fənlərin təsvirində təlim nəticələrindən istifadə proqramın, yaxud modulun sonunda tələbələrə nə gözlənildiyini onlara daha aydın şəkildə çatdırır. Bu, eləcə də, tələbələrə proqramların seçilməsində və tələbə yönümlü təlimdə fəal iştiraka yardım edir.

Proqramın hədəfi və təlim nəticələri arasındakı fərqlər nədir?

Proqramın hədəfi tədrisin məqsədinin geniş ümumi ifadəsidir, yəni hər hansı təlim blokunda müəllimin əhatə etdiyi məsələləri göstərir. Təlim nəticələrinin üstünlüklərindən biri ondan ibarətdir ki, tələbələrə nəyə nail olmaq tələb olunduğu və nailiyyətlərini necə nümayiş etdirmək lazım olduğu aydın surətdə göstərilir. Beləliklə, təlim nəticələri daha dəqiq və hazırlanması daha asandır, eləcə də hədəfdən daha aydındır.

Təlim nəticələri ifadələri nə üçün yazılmalıdır?

- Nəticələrin müəyyənləşdirilməsi kurikulumu və məzmunu nəzərdən keçirməyin səmərəli yoludur.
- Kurikulumu dəqiq əks etdirən qiymətləndirmə alətləri hazırlamağa yardım edir.
- Təlim nəticələri yeni bilik və bacarıqlar barədə məlumatlandırılmaya yardım edir.
- Müəllimlər tədrisin səmərəliliyini, təlim nəticələrinin əldə edilib-edilmədiyini qiymətləndirə bilirlər.
- Tədrisdən öyrənməyə doğru təlim dəyişikliyinə yardım edir. Diqqət müəllimə deyil, təhsilalana verilir.
- Tələbələr nəyi öyrənməli olduqlarını dəqiq bilir və qeyri-müəyyənlikdən yayınırlar.
- Tələbələr necə qiymətləndiriləcəklərini dəqiq bilirlər.
- Tələbələr standartlar barədə dəqiq məlumatlı olduqda təhsillərinə daha məsuliyyətli yanaşmağa başlayırlar.

Təlim nəticələri necə yazılmalıdır?

Hazır struktura və istifadə edilməli fellərə malik Blum taksonomiyasından təlim nəticələrinin yazılmasında geniş istifadə olunur. Təlim nəticələrinin yazılmasında fellər mühüm rol oynayır.

Çox sayda səthi təlim nəticələrindənsə, az sayda vacib təlim nəticələrinin olması tövsiyə olunur. Bir proqramın 5-10 təlim nəticəsi olmalıdır. Proqramın təlim nəticələri tələbələrin nümayiş etdirmələri gözlənilən mühüm bilik, bacarıq və yanaşmaları təsvir etməlidir.

Təlim nəticələri sadə dildə və aydın təsvir olunmalıdır və qiymətləndirilməsi mümkün olmalıdır.

Təlim nəticələrini yazarkən aşağıdakı təlimatlar faydalı ola bilər:

Proqramın təlim nəticələrini yazarkən, bir qayda olaraq, ilkin ifadə yazılır: “Proqramı tamamladıqdan sonra tələbələrin nəyi bacaracağı gözlənilir”.

- Hər təlim nəticəsini fəal fəllə başlayın, daha sonra mövzunu ifadə edin və məzmunu əhatə edən ifadə ilə tamamlayın.
- Hər təlim nəticəsi üçün yalnız bir fəldən istifadə edin.
- Fənnin təlim nəticələrinin proqramın ümumi təlim nəticələrinə uyğunluğunu təmin edin.
- Təlim nəticələri ölçülə bilən olmalıdır.
- Təlim nəticələrini qiymətləndirməyin mümkünlüyünü təmin edilməlidir.

Aşağıdakılardan yayınmaq lazımdır:

- Bilmək, anlamaq, öyrənmək, məlumatlı olmaq, məruz qalmaq, tanış olmaq və xəbərdar olmaq kimi qeyri-müəyyən fəllərdən istifadə etməyin. Bu terminlər təlim nəticələrindən daha çox tədris hədəfləri ilə əlaqəlidir.
- Mürəkkəb cümlələrdən istifadə etməyin. Zəruri olduğu təqdirdə, aydınlaşdırmaq məqsədi ilə bir neçə cümlədən istifadə edin.

QEYD:

1. Proqramlar üçün təlim nəticələri yazarkən, mümkün olduğu təqdirdə, peşə qurumları üçün təlim nəticələrinin proqramın nəticələrinə daxil edilməsini təmin edin. Təlim nəticələrini əmək bazarının nümayəndələri ilə müzakirə etmək vacibdir.

2. Təlim nəticələrini tamamlamamışdan öncə həmkarlarınızın və mümkün olduğu təqdirdə, məzunların təlim nəticələrinə dair fikirlərini öyrənin.

Program təlim nəticələrinin fənlərlə əlaqələndirilməsi.

Programın təlim nəticələrinin programın müxtəlif fənləri daxilində necə əhatə edildiyinə dair ümumi mənzərəni əldə etmək üçün xəritədən istifadə etmək mümkündür. Hər programın təlim nəticələrinin fənlər çərçivəsində əhatə olunduğunu cədvəl formasında göstərmək olar:

Programın təlim nəticəsi	Fənn 1	Fənn 2	Fənn 3	Fənn 4	Fənn 5
<i>Nəticə 1</i>	X		X		
<i>Nəticə 2</i>		X		X	
<i>Nəticə 3</i>	X				X
<i>Nəticə 4</i>		X			

